

Tilkendegivelse
af
20. november 2015
i
faglig voldgift
FV 2015.0165:

Faglig Fælles Forbund
(forhandlingssekretær Claus von Elling)

mod

Dansk Byggeri
for
Adserballe & Knudsen A/S
(chefkonsulent Henrik Olsen)

1. Uoverensstemmelsen

Uoverensstemmelsen angår prissætning af en akkord, navnlig hvorledes der skal gås frem, når der på et organisationsmøde er enighed om, at det pågældende arbejde ikke er prissat i prislisterne, hverken under den position, som arbejdstagersiden havde henført det under, eller under den position, som arbejdsgiversiden havde henført det under.

2. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen er den 20. november 2015 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede fhv. højesteretspræsident Børge Dahl som formand og opmand og følgende sidedommere: forhandlingssekretærene Svend-Aage Poulsen og Johnny Frimann Storm (udpeget af 3F), advokat Linda Nordstrøm Nissen og konsulent Henning Kaab (udpeget af Dansk Byggeri).

Der blev afgivet forklaring af tømrersvend Brian Westermann, byggeleder Thomas Handgaard, faglig sekretær i 3F BJMF Anders Lange og projektleder Jonas Toft.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af den faglige voldgiftsret var flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden, der fremkom med en tilkendegivelse, som parterne var enige om at tage til efterretning.

3. Overenskomstgrundlaget

Det hedder i Bygningsoverenskomsten bl.a.:

”Kapitel 6 Akkord/lønssystemer

§ 29 Akkordgrundlag

Akkord

1. Såfremt en af parterne ønsker det, udføres alt nyt arbejde i akkord og betales efter de til enhver tid mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund gældende prislister samt tilhørende bestemmelser.

...

§ 30 Indgåelse af akkord

...

Opmålte akkordregnskaber

2. Det er parternes ret løbende under arbejdets gang, eller ved arbejdets afslutning at lade den samlede mængde af arbejde opmåle efter gældende prislister.

Akkordregnskabet skal indeholde oplysninger om prislstens positionsnumre, mængde og pris.

Afleverede akkordregnskaber skal være underskrevet og forsynet med afleveringsdato.

Modtageren skal kvittere for modtagelsen af regnskaberne.

Hvis der mellem parterne er udvekslet regnskaber baseret på organisationernes prislister, eller kritik heraf, betragtes arbejdet som værende udført i akkord.

...

Akkordering

- 4 Hvis en af parterne ønsker det, kan der for akkordarbejde, som ikke kan udledes af de mellem organisationerne aftalte prislister, indgås akkorderingsaftale.

Forslag herom fremsættes skriftligt til modparten, under arbejdets gang, der i løbet af 5 arbejdsdage skal svare skriftligt på forslaget, hvorefter forslag og svar forhandles mellem parterne. Parterne er pligtige til at kvittere for modtagelsen. Svares der ikke inden for de nævnte 5 arbejdsdage, betragtes forslaget som godkendt. Modtagelsesdagen regnes ikke med i ovennævnte tidsfrist.

Opnås der ikke enighed, afgøres uoverensstemmelsen i henhold til regler for behandling af faglig strid.

Begæring herom skal ske inden 2 måneder efter, at modparten har modtaget kravet.

Hvis der mellem parterne er udvekslet akkorderingssedler, eller kritik heraf, betragtes arbejdet som værende udført i akkord.

Lokalaftaler

5. Ved akkordarbejde kan der, for arbejde der helt eller delvist ikke kan udledes af de mellem organisationerne aftalte prislister, indgås en lokalaftale mellem virksomheden og medarbejderne.

En lokalaftale skal for at være gældende, være skriftlig, og underskrevet af begge parter.

Parterne som har indgået aftalen kan gensidigt opsige lokalaftalen med et varsel på 3 måneder.

...

§ 33 Opgørelse af akkorder

Akkordopgørelse

1. Akkordopgørelser skal indeholde den aftalte akkordsum, opgørelse over akkorderinger, opgørelse over timeforbrug og udbetalte acotobeløb samt være forsynet med fordeling pr. medarbejder.

Akkordopgørelsen underskrives og dateres med indleveringsdato af den medarbejder, der har deltaget i akkorden. Underskrift og indlevering kan dog ved fuldmagt overdrages til anden person.

Akkordopgørelser skal være virksomheden i hænde senest 15 arbejdsdage, efter akkorden er afsluttet. Overholdes indleveringsfristen ikke, er krav om akkordafregning for sent fremsendt.

...

Kritik af regnskaber / Akkordopgørelser

3. Kritik af indleveret akkordregnskab / akkordopgørelser, skal være afleveret senest 10 arbejdsdage efter akkordregnskabets / akkordopgørelsens modtagelse.

Kritikken skal være skriftlig og indeholde en specifikation over de posteringer, der kritiseres, og skal udvise det beløb, der er til udbetaling. Kritikken rettes til akkordholderen, der har underskrevet akkordregnskabet / akkordopgørelsen.

Kritikfristerne er også gældende for akkordregnskaber / akkordopgørelser udarbejdet af virksomheden.

...

§ 37 Nye materialer

1. Til fastsættelse af priser for nye materialer, der fremkommer, eller materialer, der søges anvendt som erstatningsmaterialer i byggesektoren, eller ved ændring af de hidtil anvendte konstruktioner eller arbejdsformer, nedsættes et paritetisk sammensat udvalg af Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund.
2. Udvalget skal, når en af parterne fremsætter ønske herom, optage forhandling til fastsættelse af priser for nævnte materialer. Udvalgets afgørelse indføres i prisfortegnelsen, såfremt organisationerne er enige herom.

Hvis organisationerne er enige derom, kan udvalget i øvrigt eventuelt optage forhandling om ændring af bestående prisfortegnelsespriser.

Sådanne eventuelle ændringer skal, for at kunne få gyldighed, godkendes af organisationernes kompetente forsamlinger.

...

Kapitel 14 Fagretlige regler

§ 69 Faglig strid

1. Enhver uenighed af faglig karakter mellem medlemmer af undertegnede organisationer må ikke have arbejdsstandsning til følge, men bør søges bilagt efter nedenstående regler.
2. Såfremt der på en virksomhed inden for nærværende overenskomsts område opstår uenighed af faglig karakter, skal uoverensstemmelsen søges bilagt lokalt mellem parterne på virksomheden eller arbejdspladsen.
3. Såfremt medarbejderne eller virksomheden ønsker det, kan en repræsentant fra organisationerne bistå ved forhandlingerne.

Lokal mægling

4. Opnås der ikke lokalt en løsning af striden, kan parterne gennem deres organisation begære sagen videreført til mægling.
5. Mæglingsmøde skal afholdes i alle tilfælde, såfremt en af parterne ønsker det ...
6. Den organisation, som på et medlems vegne begærer mæglingsmøde afholdt, skal på mæglingsbegæringen angive de forhold, der er uoverensstemmelse om, samt vedlægge relevante bilag.

...

9. På mæglingsmødet genoptages forhandlingerne med bistand fra organisationernes mæglingsmænd, der består af mindst 1 fra hver organisation, der herefter ved direkte forhandling søger at løse uoverensstemmelsen. Mæglingsmændene udarbejder et referat over forhandlingsresultatet og underskriver det med bindende virkning for parterne.

...

Organisationsmøde

10. Såfremt organisationerne er enige, kan en sag, inden den videreføres til arbejdsretten eller voldgiftsbehandling, behandles på et møde mellem organisationerne.

11. Begæring om organisationsmøde skal fremsættes over for den modstående organisation senest 4 uger efter mæglingens afholdelse.

...

17. Der udarbejdes et referat indeholdende såvel punkter, hvorom der er opnået enighed, som punkter hvor enighed ikke er opnået. Referatet underskrives af organisationernes forhandlingsledere. Resultatet af organisationsmødet er bindende for parterne.

...

Faglig voldgift

19. Opnås der ikke ved den forannævnte fagretlige behandling enighed om en løsning, skal sagen for så vidt angår forståelsen af en foreliggende lønftale med almindelige bestemmelser eller en mellem organisationerne bestående overenskomst forelægges en faglig voldgift til afgørelse, hvis en af organisationerne fremsætter begæring herom.
20. Den organisation, der ønsker en sag henvist til afgørelse ved voldgift, skal inden 4 uger efter mæglingen eller organisationsmødet fremsætte begæring herom over for den modstående organisation.
21. Voldgiftbegæringen skal indeholde en redegørelse om uoverensstemmelsens art og omfang samt vedlægges genparten af referaterne fra den forudgående fagretlige behandling.

...

Tidsfrister

35. Såfremt den klagende part undlader at overholde ovenstående tidsfrister, er sagen tabt for klageren samt retten til at videreføre den omstridte sag.
36. Ovenstående kan kun fraviges, såfremt der mellem organisationerne er truffet skriftlig aftale herom.

...”

I opmandstilkendegivelse af 2. november 2001 (Børge Dahl) i en sag mellem Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark og Danske Entreprenører for MT Højgaard A/S hedder det:

”Ifølge overenskomstens § 24, stk. 1, skal akkordregnskabet være arbejdsgiveren i hænde senest 4 uger efter arbejdets afslutning. I modsat fald er svendenes krav på eventuelt overskud bortfaldet.

I tilfælde, hvor et akkordregnskab modtages af arbejdsgiveren efter at 4 ugers-fristen er sprunget, og hvor arbejdsgiveren forholder sig til realiteten i det for sent indsendte regnskab ved at sende holdet en kritik heraf som angivet i overenskomstens § 24, stk. 2, uden samtidig udtrykkeligt at gøre det klart, at regnskabet er indleveret for sent, og at arbejdsgiveren allerede derfor afviser ethvert krav, har arbejdsgiveren afskåret sig fra senere at påberåbe sig 4 ugers-fristen i stk. 1.”

I Normen, de mellem DA og LO den 27. oktober 2006 aftalte Regler for behandling af faglig strid, hedder det bl.a.

”§ 1

Enhver uenighed af faglig karakter skal, når en af parterne i et overenskomstforhold fremsætter begæring herom, gøres til genstand for forhandling og mægling i henhold til nedenstående regler, medmindre der mellem parterne gælder andre betryggende regler for uoverensstemmelsens behandling.

...

Lokal forhandling

§ 2

Uoverensstemmelser af faglig karakter søges efter begæring løst ved lokalforhandling mellem virksomhedens ledelse og tillidsrepræsentanten. Sådanne forhandlinger finder sted på virksomheden, medmindre andet aftales, og skal påbegyndes og afsluttes så hurtigt som muligt.

Stk. 2. Såfremt tillidsrepræsentanten har behov herfor, eller der ikke er valgt en tillidsrepræsentant på virksomheden, kan der efter aftale med virksomhedens ledelse tilkaldes en repræsentant fra den eller de lokale afdelinger til den lokale forhandling.

Stk. 3. Der kan udarbejdes referat af lokalforhandlingen. Forhandlingsresultatet må ikke stride imod overenskomsten og indgås i øvrigt uden præjudice for fremtidige sager.

...”

I kendelse af 28. januar 2011 i faglig voldgift FV2010.227 (Per Sørensen) om en bestemmelse i Budoverenskomsten mellem 3F og DMA, hvorefter der er en frist på 14 kalenderdage for indbringelse af et krav for faglig voldgift, hedder det:

”I lighed med overenskomsten i denne sag indeholder mange af arbejdsmarkedets overenskomster frist for indbringelse af en faglig strid for en voldgiftsret. Af en række tidligere afgørelser fremgår, at en overskridelse af sådan frist efter arbejdsretlig praksis i almindelighed må bevirke, at sagen afvises fra voldgiftsretten, og at undtagelse herfra kun gøres, hvis parterne er enige herom, eller der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Der foreligger ikke holdepunkter for, at fristen i overenskomstens § 13, stk. 5, ikke skal forstås som en absolut frist, og der foreligger i denne sag ikke særlige omstændigheder, der kan begrunde, at der kan ses bort fra fristen. Herefter tages DMA's afvisningspåstand til følge."

4. Sagen kort fortalt

I forbindelse med udskiftning af tag på 210 boliger opstod der uenighed om betalingen for en lang række opgaver, bl.a. om betalingen for montering af 960 Velux vinduer med undertagskrave, som arbejdstagersiden henførte under prislstens priskode 020827 med en betaling på 191,79 kr. pr. stk., og som arbejdsgiversiden henførte under priskode 020134 med en betaling på 44,00 kr. pr. stk.

Uenigheden mellem akkordtager og virksomhed fremgik af en detaljeret sammenskrivning af opmåling med henholdsvis opmålers og virksomhedens angivelse af priskode, stk.-pris m.v. – vedrørende vinduerne i linjerne 155B og 156B med emneangivelsen "Isolerings-undertagskrave".

Uenigheden blev behandlet på et mæglingmøde, hvor der blev opnået enighed på langt de fleste punkter.

Af brev af 12. januar 2015 fra 3F til Dansk Byggeri om arbejdet på byggepladsen fremgår bl.a., at der i den forudgående forhandling var opnået enighed om det meste af opmålingen på arbejdet, men at der fortsat var uenighed om i alt 25 punkter i opmålingen, bl.a. "linje 156 B: undertagskrave" (punkt 16) og "linje 155 B; undertagskrave" (punkt 24), som ønskedes behandlet på et organisationsmøde.

Der blev afholdt organisationsmøde den 18. februar 2015. I referatet hedder det:

"Parterne er enige om at undertagskraven, som nævnt i begæringens pkt. 16 og 24 ikke er prissat i prislsten.

Parterne kunne ikke opnå enighed om dagsordenes resterende punkter."

Ved brev af 20. februar 2015 fra 3F til Dansk Byggeri blev alle andre spørgsmål behandlet på organisationsmødet end spørgsmålet om vinduerne, hvorom der var enighed, videreført til faglig voldgift, som afsagde kendelse den 12. maj 2015.

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at svendene ved Brian Westermann den 20. marts 2015 præsenterede virksomheden ved Thomas Handgaard for et forslag til ”Pris på Velux isoleringskrave samt undertag og monofolrende”, hvor Brian Westermann havde delt arbejdsprocessen op i en række elementer og søgt disse prissat med henvisning til sammenlignelige arbejdsprocesser i prislisten, hvilket mundede ud i en stk.-pris på 178,97 kr. eller – afhængig af diverse tillæg – på 183,66 kr., 186,23 kr., 189,17 kr. og 191,81 kr.

For virksomheden er følgende den 20. marts 2015 påskrevet forslaget: ”Afvist. Tilbudt 12 minutter = 40 kr. for det hele.”

Det må efter bevisførelsen lægges til grund, at de lokale parter var enige om, at de bl.a. havde vinduesarbejdets aflønning som et udestående, og at de efter drøftelser herom og om andre spørgsmål den 27. maj 2015 for så vidt angår vinduerne var enige om følgende anført i akkorderingsaftale med referat af lokalforhandlingen i perioden 12. – 27. maj 2015 underskrevet af begge parter:

”Der kan fortsat ikke opnås enighed om Velux isolerings-undertagskrave.
A og K fastholder 44 kr. pr. stk. Svende 183,23 kr. pr. stk. ifølge opmåling”.

Der blev herefter på begæring af 3F afholdt mæglingsmøde den 19. juni 2015. Det hedder i referatet bl.a.:

”Virksomheden gør gældende, at sagen om betaling af disse isolerings- og undertagskraver tidligere har været behandlet på et mæglingsmøde den 11. december 2014 og senere på et organisationsmøde den 18. februar 2015.

Der er i referatet fra den 18. februar 2015 ikke taget forbehold for at videreføre sagen, lige som akkorderingskravet ikke er videreført til den efterfølgende faglige voldgift.

Dermed fortabes retten, og der ud over er tidsfristen for videreførelse af kravet fra organisationsmødet for længst overskrevet.

Virksomheden er derfor af den opfattelse, at kravet skal betales, som tilbudt af virksomheden.”

I fortsættelse heraf er der den 11. august 2015 afholdt et organisationsmøde, hvor enighed ikke kunne opnås. Det hedder i referatet bl.a.:

”Det er 3F’s opfattelse, at parterne på mødet den 18. februar 2015, er enige om at arbejdet med montering af Velux isolerings og undertagskrave model BDX, ikke er prissat i prislisten.

Svendene genoptager derfor lokalforhandling for prissættelse af arbejdet. Denne lokalforhandling afsluttes i referatet af 27. maj 2015, hvoraf det fremgår, at spørgsmålet er forhandlet uden enighed kan opnås.

Det er 3F’s opfattelse, at firmaet ikke har påberåbt sig, at behandling af prisfastsættelsen ikke kan ske, i referatet den 27. maj 2015.”

Sagen er herefter indbragt for faglig voldgift af 3F med følgende påstande:

”Virksomheden Adserballe og Knudsen A/S tilpligtes at anerkende, at kravet om betaling af Velux Isolerings- og undertagskrave model ”BDX CO2”, er fremsat rettidigt og i henhold til Bygningsoverenskomstens regler herfor.

Virksomheden tilpligtes at afregne det udførte arbejde med montering af Velux Isolerings- og undertagskrave, ”BDX CO2”, på hhv. 448 og 512, (I alt 960) Velux vinduer på byggepladsen ”Digestykket”, med den pris pr. vindue, som klager har opmålt ud fra sammenlignelige priser i prislisten (Bilag A) svarende til i alt kr. 184.137,60.”

Dansk Byggeri for Adserballe og Knudsen A/S har påstået afvisning, subsidiært frifindelse.

Det er Dansk Byggeris opfattelse, at sagen angår et krav, som blev behandlet på organisationsmødet den 18. februar 2015. Da kravet ikke inden 4 uger efter organisationsmødet blev begæret videreført, jf. overenskomstens § 69, stk. 14, er muligheden for at gøre kravet gældende forpasset. Sagen skal derfor afvises. Det skal den i øvrigt også, fordi begæringen om faglig voldgift er fremkommet efter udløbet af fristen på 4 uger for begæring om faglig voldgift i overenskomstens § 69, stk. 14. Denne frist er absolut, jf. herved kendelse af 28. januar 2011 i sag FV2010.227. Hertil kommer, at også fristen i overenskomstens § 30, stk. 4, er sprunget. Opmandskendelsen af 3. november 2001 angår kun sprungne tidsfrister i forbindelse med en akkordopgørelse, jf. den

gældende overenskomst § 33. Virksomheden har efter Normens §§ 1 og 2 pligt til at deltage i en lokalforhandling og kan derfor ikke ved at møde op til en sådan forhandling fortabe retten til at afvise for sent fremsatte krav.

3F har anført, at der ikke var grundlag for efter organisationsmødet den 18. februar 2015 at videreføre noget krav vedrørende vinduerne til faglig voldgift, eftersom der på organisationsmødet var enighed om, at arbejdet ikke er prissat i prislisten. Svendene på pladsen optog derfor forhandling med virksomheden om akkordering/prissætning efter overenskomstens § 30, stk. 4 og 5, og denne forhandling afsluttes den 27. maj 2015 med et uenighedsreferat. Uenigheden er videreført i henhold til reglerne for behandling af faglig strid til mæglingmøde afholdt den 19. juni 2015, til organisationsmøde afholdt den 11. august 2015 og derefter til faglig voldgift. Der er ikke grundlag for at anse nogen frist tilsidesat, hvorved bemærkes, at opmandstilkendegivelsen af 2. november 2001 må gælde for alle frister.

5. Opmandens tilkendegivelse

Hvad der opnås enighed om på et organisationsmøde, kan ikke videreføres til faglig voldgift.

Efter bevisførelsen må det lægges til grund, at svendene og virksomheden for så vidt angår arbejdet vedrørende vinduerne i første omgang var uenige om, hvilken position på prislisten arbejdet med vinduerne henhørte under. Denne uenighed blev der gjort endeligt op med på organisationsmødet den 18. februar 2015, idet der på mødet var enighed om, at arbejdet ikke er prissat i prislisten.

Som overenskomsten er bygget op, er følgen heraf, at svendene og virksomheden herefter havde mulighed for at søge arbejdet prissat efter overenskomstens bestemmelser om arbejde, ”der ikke kan udledes af de mellem parterne aftalte prislister”.

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at svendene fremkom med forslag til betaling den 20. marts 2015, at virksomheden samme dag afviste dette forslag og i stedet tilbød en anden pris, samt at svendene og virksomheden herefter var enige om, at de havde denne prissætning som et udestående, som de den 27. maj 2015 endte med at konstatere, at de ikke kunne blive enige om.

Denne uenighed har i henhold til reglerne for behandling af faglig strid kunnet videreføres til faglig voldgift som sket – der ses ikke at være sprunget nogen frist herfor.

Der kan på denne baggrund ikke gives Dansk Byggeri medhold i påstanden om afvisning.

6. Sagens fortsatte behandling

Parterne har taget opmandens tilkendegivelse til efterretning og er enige om, at søge sagen afsluttet ved prissætning af arbejdet efter overenskomstens § 37 og betaling for det udførte arbejde på det grundlag.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl